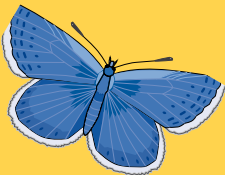

VORES NATUR

PÅ OPDAGELSE I VORES NATUR

SOMMER I VORES NATUR

På opdagelse i vores natur

1. oplag 2020: 20.000 stk.

Børnehæftet er udgivet af VORES NATUR i forbindelse med kampagnen VORES NATUR 2020, som er støttet af Nordea-fonden, 15. Juni Fonden og Aage V. Jensens Naturfond.

Tekst og ide: Malene Bendix, Nationalpark Skjoldungernes Land.

Tegninger og grafisk opsætning: Eva Wulff, post@evawulff.dk, evawulff.dk

Redaktion: Malene Bendix og Dorrit Christensen.

Tryk: Kailow A/S

Kilde til arealanvendelse: Danmarks Statistik.

Hæftet uddeles gratis i forbindelse med naturoplevelser og -aktiviteter i det landsdækkende fyrtårn "Sommer i VORES NATUR".

Projektleder: Dorrit Christensen, dorrit@me.com.

Hæftet kan bestilles hos Friluftsrådet, så længe lager haves.

Denne tryksag er produceret under standarderne:

DS 49001 CSR – ISO 14001 Miljø – ISO 9001 Kvalitet – OHSAS 18001

Arbejdsmiljø. Tryksagen er derudover Svanemærket og FSC®-Certificeret

Tryksagen kan genanvendes fuldt ud efter brug, hvilket sikrer den mest optimale miljø- og klimapræstation

Gå på opdagelse

Hej! Tag med på opdagelse inde i hæftet – og ude i vores natur. Du kan bruge hæftet som samlehæfte. Sæt et kryds ud for de dyr og planter, du har opdaget i naturen. Når du har 10 krydser, ja så kan du kalde dig Naturopdager og sætte en fjer i håret.

Alf

Der sad en lille alf og græd på en fortovs kant i en by et sted. To børn kom forbi og fik ondt af den. De satte sig ned.

"Hvad er der galt?" spurgte William. "Hvad er du ked af?"

"Singulari ouster boob," græd alfen.

"Undskyld, hvad mener du?" sagde Mona.

"Åååh, jeg er faret vild," græd alfen. "Min natur er væk – og jeg har glemt, hvor jeg bor."

"Kom, vi vil gerne hjælpe dig med at finde hjem," sagde William.

"Vil du sidde i mit hår?" spurgte Mona. Og så gik de.

"Hvorfor snakkede du så mærkeligt?" spurgte Mona.

"Det var fordi, jeg var så ked af det. Det var alfesprog," sagde alfen.

"Det er da flot, at du også taler menneskesprog," sagde William.

"Jeg taler alle sprog," sagde alfen. "Jeg forstår, hvad dyrene og træerne, og vinden og bølgerne siger."

"Gid det var mig," sagde Mona. "Hvis vi nu følger dig hjem, vil du så ikke hjælpe os med at forstå, hvad alting siger?"

"Djingobat," sagde alfen. "Altså, jo."

Gå på opdagelse i skoven

"Jeg elsker skoven!", sagde Alf. "Her er høje træer med viftende grønne blade og dybe rødder. Her er masser af fugle og dyr og planter og mosser og svampe og... Illiskuraks!" råbte alfen og løb hen og omfavnede et agern. "Sig goddag til min ven, Skovalf."

"Hej Skovalf," sagde William, "fortæl os om skoven."

"Åh, der er så meget at fortælle," hviskede den lille skovalf genert og pillede ved sin agernhat.

"Læg jer ned i skovbunden, kig op i bladene og lyt. Altså, skoven er det dejligste. Her er skyggefuldt og svalt under træerne. Og i lysningerne er der lys og læ. Skoven er fuld af gemmesteder og her lever rigtig mange dyr og planter."

"Hvad siger dyrene?" spurgte Mona.

"Hør selv, hvad de fortæller," sagde Skovalf.

ANEMONE: Vi er skovens første forårsblomster. Du kan finde os i marts. Vi skynder os at blomstre, før træerne springer ud, så vi kan få lys. Vores tykke jordstængel er vores madpakke.

RØD SKOVMYRE: Vi bygger flotte myretuer af grannåle. Her kan vi bo hundredetusind myrer. Kig på vores tue – og se, hvor travlt vi har. Kan du finde vores myreveje væk fra tuen?

SKOVSYRE: Jeg er lille og grøn og smager surt. Mine blomster er meget smukke. Du kan bruge mig som pynt på salat.

PÅ OPDAGELSE I SKOVEN

Gå på opdagelse efter dyr og planter i skoven. List jer lydløst afsted. Kig efter smådyr under visne blade, døde grene og i gamle træstubbe. Kravl højt op i et træ og kig efter fuglene. Eller ryst en gren over en jakke – og se, hvilke smådyr, der dratter ned. I kan også bare sidde helt stille, helt alene, et kvarter – og se hvad der sker.

Musvåge

MUSVÅGE: Jeg svæver over skoven på mine 120 cm brede vinger – og skriger indimellem for at vise, hvor mit territorie er. Min mave og jeg holder sammen hele livet.

Skovskade

SKOVMÅR: Jeg er en lynhurtig jæger, som bygger min rede i hule træer dybt inde i skoven. Om natten jager jeg egern i halsbrækkende kapløb højt oppe i træernes kroner.

Skovmår

Kodriver

BØG: Vidste du, at alle vi træer og planter er klimamaskiner? Når det er lyst fanger vores grønne blade luftens CO₂. Vores rødder henter vand i jorden. Ved hjælp af energi fra solens lys bliver det koblet sammen til sukker. Sukkeret bygger vi om til træ, grene, blade og frugter. Det eneste affaldsstof er ilt.

SPOR EFTER EGERN, MUS OG SPÆTTE: Egern, spætter og mus elsker nødder og kogler. Men hvem har spist hvad? Det kan du undersøge.

SPÆTTE: Dddrrrr. Jeg er altid på jagt efter labre larver. De tror, de er i sikkerhed dybt inde i gamle træer. Men jeg hakker hul ind til dem med mit skarpe næb – og så fisker jeg dem ud med min 4 cm lange, klistrede tunge.

Flagspætte

VIDSTE DU

Danmark er et skovland. Hvis vi mennesker gik vores vej, ville træerne vokse frem de fleste steder. Alligevel dækker skoven kun 14 procent af Danmarks areal. Politikerne aftalte i 1989, at vi skal plante ny skov, så skovarealet kommer op på 20 procent inden år 2100.

EGERN: Jeg klatrer som en drøm højt op i træerne – helt ud på de tyndeste grene – og bruger min buskede hale til at holde balancen, når jeg springer.

Egern

Bogfinke

Natugle

Eg

NATUGLE: Jeg tuder i skoven om natten – og flyver lydløs som et spøgelse mellem træerne, på jagt efter mus. Mine fjer har små frynser, der dæmper lyden af mine vingeslag.

Brombær

Rådyr

EG: Her har jeg stået i 300 år. Det er længe siden, jeg trillede omkring som et lille agern. Heldigvis er jeg aldrig alene. Det kribler og krabler af liv mellem mine grene og jeg kan have over 800 forskellige insekt-arter boende.

Galhveps

Egebarkbille

SKOVMUS: Vi bor i musehuller og har gange under jorden. Her får vi masser af unger. På et år kan vi sætte fire kuld af 4 – 6 unger i verden.

Skovmus

BÆNKEBIDER, TUSINDBEN, REGNORM, SKOVSNegl og SKARNBASSE: Vi er nedbrydere. Vi elsker døde planter og dyr. Vi river og gnaver i dem, så de bliver til muld og næring for træer og planter. Egentlig lever vi af de bakterier og svampe, som også nedbryder alt det døde.

Skarnbasse

Bænekbider

Regnorm

Stankelben

Tusindben

Skolopender

Skovsnegl

Ramsløg

Karl Johan

Ræv

Gå på opdagelse i Sø og å

"Her er en bæk," sagde Alf, "Kom Skov-alf." Og så hoppede de op på et blad, der flød ned af strømmen.

"Hurtigt Mona, vi må hellere følge med," sagde William.

Og så sprang og vadede de afsted, alt hvad de kunne.

"Ilaks!" råbte Alf, og bankede utålmodigt på et sneglehus ved bredden. Ud kiggede en forvirret lille bælkalf.

"Er det morgen?"

"Hej Bælkalf, fortæl os om bækken," sagde Alf.

"Joo, altså. I bækken er der masser af vand. Strømmende, brusende, boblende vand, som løber nedad gennem søer og åer og til sidst ud til det store hav. De dyr og planter som lever her, har svært ved at holde sig fast. Men her er frodigt og fint og masser af liv. Bækken løber ud i den store sø.

Her står vandet stille," fortalte den lille bælkalf – og hoppede op på et blad.

"Kom med, så skal jeg vise jer det.

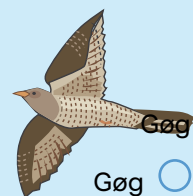
PIL: Vi pilebuske vokser tit i langs søer og åer. Vi får gæslinger om foråret – ja, det er vores han-blomster, som ligner små dunede fugleunger.

KIG PÅ BÆKKENS OG SØENS SMÅ DYR

Du kan fange de små dyr i bækken og i søen med et net. Put dem forsigtigt ned i en hvid plastikbakke med lidt vand – og undersøg dem med en lup. Ved bækken kan du også finde frøer, tudser og salamander. Og du kan sidde helt stille i skjul og kigge på fugle eller lytte til lyden af vand.

VÅRFLUELARVE: Jeg bygger mig et lille hus af sandkorn, småsten, blade, træstumper eller sneglehus. Jeg elsker rent vand og spiser døde planter.

○ Vårfluelarve

Gøg ○

Havørred ○

Grønbenet rørhøne ○

GRØNBENET RØRHØNE: Jeg har lange grønne ben og sjove fødder. Min rede bygger jeg i rørskovene og jeg lægger masser af æg, fordi gedder, rotter, ræve og andre rovdyr elsker mine unger.

VANDSTÆR: Jeg lever ved rene vandløb. Derfor er jeg sjælden i Danmark. Hvis du er heldig, kan du se mig om vinteren jager smådyr ved en ren bæk – på besøg fra Norge og Sverige.

Vandstær ○

Isfugl ○

ISFUGL: De kalder mig det blå lyn. Jeg fanger småfisk ved at styrtdykke fra grene, som hænger ud over vandløb og søer.

Rørsanger ○

Lappedykker ○

Tagrør ○

Skrubtudse ○

Guldsmed ○

Dunhammer ○

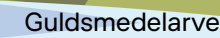
GEDDE: Jeg er Danmarks største ferskvandsfisk. Hvis jeg får lov at blive ældgammel, kan jeg blive 1 meter lang og veje op til 12 kilo. Jeg er altædende og jager i spring ved at slå med halen.

Gedde ○

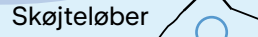
Gråand ○

Guldsmedelarve ○

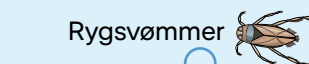

Blishøne ○

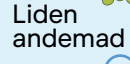

Skøjteløber ○

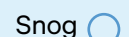
SKØJTELØBER: Jeg skøjter lynhurtigt hen over vandoverfladen på jagt efter bytte. Mine fire bageste ben danner et kryds, så min vægt bliver jævnt fordelt på vandoverfladen.

Rygsvømmer ○

Liden andemad ○

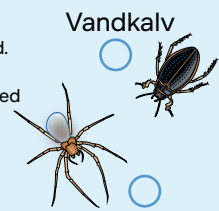
Snog ○

Vandpileurt ○

SNOG: Jeg har to gule nakkepletter og kan blive 130 cm lang – men jeg er ikke giftig. Til gengæld kan jeg svømme og spise små frøer og skrubtudser.

VANDEDDEKOP: Jeg er den eneste edderkop, som lever i vand. Jeg henter en luftboble oppe ved vandoverfladen og bringer den med ned under vandet. Luften sidder fast i hår på min bagkrop.

Vandkalv ○

Vandedderkop ○

Gul åkande ○

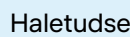

Fræg ○

Aborre ○

GRØN FRØ: Vi yngler i vandhuller midt i april. Når hannen kvækker flot, kommer hunnen og gyder sine æg. Så skynder hannen sig at befrugte æggene. De bliver til haletudser.

Haletudse ○

Grøn frø ○

Mosegris ○

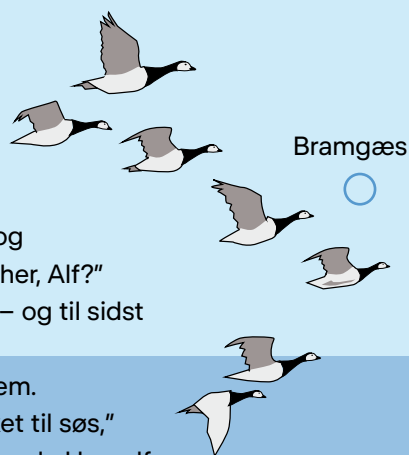
VIDSTE DU

I Danmark har vi mange bække, åer, søer og vandhuller. I dem strømmer det vand, som regner ned på jorden – og grundvand. Vi har 120.000 søer og 75.000 vandhuller. De fleste er ikke særligt store. Tilsammen dækker søer og vandhuller 1,42 procent af Danmarks areal. Og så har vi – ja hold nu fast – 69.000 km vandløb. Søer og vandløb dækker tilsammen cirka 2,7 procent af Danmarks areal.

RØDEL: Jeg er et af de få danske træer, som kan tåle vokse med rødderne i vand. Elverpigerne er opkaldt efter mig, elletræet.

Gå på opdagelse ved Kyst og hav

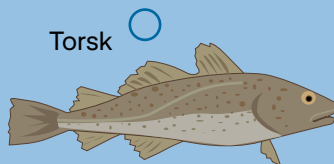
"Her er det store hav," sagde Mona glad og slog tre smut med en flad sten. "Kender du nogen her, Alf?" Alf gik rundt og banker på muslingeskallerne – og til sidst blev en lille hjertemusling åbnet på klem. "Hvad vil I?" En pibe pustede røgringe mod dem. "Hej Hav-alf, jeg var bange for, at du var stukket til søs," sagde Alf. "Splitte mine bramsejl, er det jer!" sagde Hav-alf og bredte sine arme ud. "Velkommen ombord." "Vil du ikke fortælle os om havet?" spurgte William. "OK, hør her manne: Havet er uendelig stort, vildt og utæmmeligt. Vores lille hav hænger sammen med alle verdens syv have. Og havet er salt. De store oceaner er lige så salte som vores celler. Det kan mange dyr lide at leve i. Der er ikke så mange blomsterplanter, men småbitte alger og tang. Og så er der ålegræs i store undervandsskove. Her lever masser af fisk, rejer, muslinger, orm, krabber, snegle og alle mulige andre. Kig selv," sagde Hav-alf og pegede ud over havet.

Bramgæs

Sæl

Torsk

FJORDREJE: Jeg er en lille reje, som lever i ålegræs. Jeg er altædende og spiser fx alger, små krebsdyr og dødt organisk materiale. Fjender er fisk og havfugle og mennesker.

Fjordreje

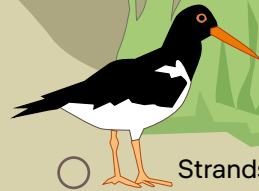
Trepigget hundestejle

TREPIGGET HUNDESTEJLE: Jeg har tre pigge på ryggen og en lille pig på bugen. Om foråret bygger jeg en rede og lokker flere hunner til at lægge deres æg i den.

TANGNÅL: Hvis du tager dykkerbriller på og svømmer ind i ålegræsskoven, kan du være heldig at se mig. Jeg står lodret og ligner et ålegræsblad. Jeg er i familie med søhesten.

Tangnål

Strandskade

STRANDSKADE: Jeg er en vadefugl. Du kan let kende mig på mine røde ben og mit røde næb, som ligner en rød fløjte. Jeg kan blive 25 år – og beholder tit min mave hele livet.

Ryle

Blåmusling

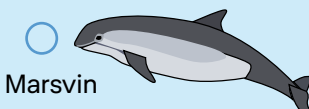
Knivmusling

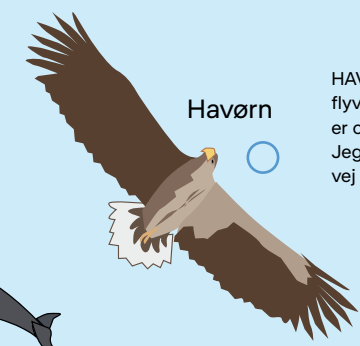
Rokkeæg

Hættemåge

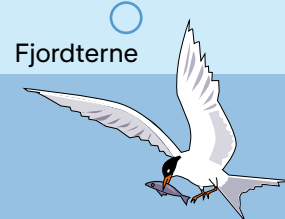

Marsvin

Havørn

HAVØRN: De kalder mig "Den flyvende dør", fordi mit vingefang er op til 240 cm. Som en dør er høj. Jeg er sjælden i Danmark, men på vej tilbage.

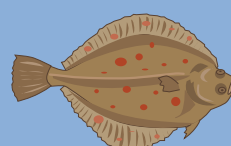
Fjordterne

VIDSTE DU

Danmark er et havland. Vi har 8750 km kystlinje – så det er let at komme ud til det store hav. Ja, du er faktisk aldrig mere end 52 km væk fra havet. Vi har én stor halvø (Jylland) og cirka 1419 øer over 100 kvadratkilometer. 443 af dem har et navn og 72 er beboede. Den største ø er Sjælland. Hvad hedder den næststørste?

Makrel

Rødspætte

VANDMÆND: Vi driver afsted med strømmen og lever af bittesmå hjuldyr og vandlopper. De bliver fanget på vores slimede overflade og lammet af giftige nældeceller.

SANDORM: Jeg ligger i et U-formatet rør i sandbunden og spiser sand. Jeg lever af det organiske stof, der er i sandet. Af og til stikker jeg min bagende op på sandbunden og laver små hobe af sandpølser.

Sandorm

Dværgekong

Hjertemusling

Sandmusling

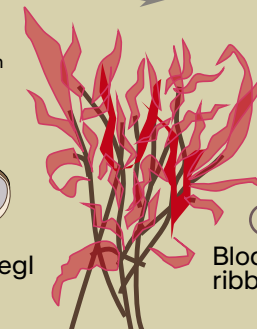

Strandkrabbe

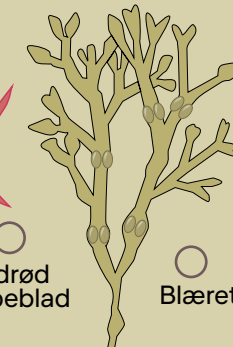
STRANDSNEGL: Jeg sidder på sten og moler i kanten af havet. Her rasper jeg alger af med min raspetunge. Jeg kan lukke mit hus med et lille låg, så jeg ikke tørrer ud, hvis det bliver lavvande.

Strandsnegl

Blodrød ribbeblad

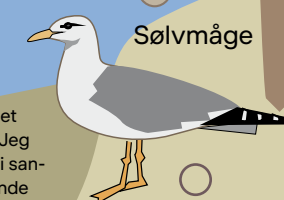
Blæretang

Engelskgræs

Rødben

Sølvmåge

SØLVMÅGE: Vi lever i kolonier. Vi bygger vores reder på jorden – og forsvarer vores territorium med skrig, næb og fuglekatter.

TAG PÅ STRANDTUR

Tag på strandtur. Svøm og dyk og kig på livet under vandet med dykkerbriller. Fisk med fiskekøkkenet i tangen på det lave vand – og kig på det I fanger i en spand. Fang krabber med en snor, en sten og et stykke pølse – og lav krabbevæddeløb. Slå smut og byg varder af strandens sten, som er vasket ud af landet. I kan skyde til måls efter dem – og undersøge stenene.

BLÅMUSLING: Vi hæfter os fast til hinanden med hæftetråde og danner de store muslingebanker på havbunden. Vi filtrerer vandet for planktonalger og -dyr og dødt organisk stof – og renser havvandet.

Gå på opdagelse i Det åbne land

"Laski singulari dufti flori," lød alfesangen fra Monas hår, mens Mona og William traskede afsted langs små markveje ud over det åbne land. Lærkerne sang og alferne sang med: "Isiku saraski lykukiii."

"Har I ikke en alfeven herude på landet?" spurgte William. "Jo, Eng-alf," sagde Alf. "Hvor er hun mon? Vi alfer bor mest sammen med naturen i små krat og levende hegn. Vi bor også på de våde enge eller de tørre overdrev med masser af blomster. Eller på heden og inde i gamle gravhøje."

"Atju," sagde en lille stemme. Og en alfepige kiggede frem fra en klokkeblomst. "Eng-alf, der var du. Vil du ikke fortælle os om det åbne land?" spurgte Alf.

"Jamen, er det jer?" råbte Eng-alf glad. Hun løb op ad Monas ryg, satte sig godt til rette i Monas hår og pegede: "Se, derovre er min eng. Den er fuld af blomster og sommerfugle og summende bier. Når engen bliver græsset eller slået med le, kan der gro mange forskellige blomster. De er værter for mange forskellige insekter og dyr, som suger nektar og lægger deres æg på dem. Hør selv, hvad de fortæller," sagde Eng-alf og holdt hænderne bag ørerne.

ADMINIRAL: Vi lever, hvor der er brændenælder og blomster. Om efteråret trækker vi tusinde kilometer sydpå til Middelhavet. Om foråret kommer vores børn tilbage. De har aldrig fløjet turen, men er genetisk kodet til at finde hjem.

Admiral

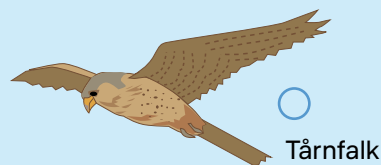
HUMLEBI: Der er nogen der siger, at jeg ikke kan flyve. Men det passer ikke. Mine vinger slår 200 slag i sekundet – og kan bære både mig og min egen vægt i pollen og nektar, som jeg henter i blomsterne.

Humblebi

UNDERSØG ENGENS LIV

En sommereng summer af liv. Prøv at sætte dig ned ved en blomst, og se hvilke insekter, som kommer og bestøver blomsten. Er der forskel på, hvilke insekter, som besøger hvilke blomster? Du kan også flette krans af fx mælkebøtter eller tusindfryd. Eller kigge på sommerfugle – eller fugle.

Tårnfalk

TÅRNFALK: Jeg er en lille rovfugl med spidse vinger og rød ryg. Du kan tit se mig hænge helt stille i luften på baskende vinger, mens jeg spejder efter mus og frøer på jorden.

Lærke

SANGLÆRKE: Jeg er det åbne lands fugl. Du kan høre mig kvitre og synge højt under himlen i det tidlige forår. Jeg bygger min rede på jorden og elsker heder og enge.

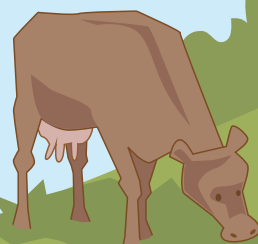

Vibe

VIBE: Kald mig luftakrobat. Jeg hvirvler i luften og skrider for at vise, hvor jeg har mit territorium og for at beskytte min rede på jorden.

Landsvale

HUGORM: Jeg er Danmarks eneste giftslange. Zigzaglinjen på min ryg er mit kendetegn. Jeg er vekselvarm og bevæger mig kun hurtigt, når temperaturen er høj nok. Jeg fanger frøer og firben, som jeg sluger hele.

Hugorm

Håret høgeurt

Røllike

Blåmunke

Trevlekrone

Klokkeblomst

Jomfru Marias sengehalm

AGERHØNE: Vi er små runde, brune hønsefugle, som falder godt ind i landskabet. Vi kan lægge op til 24 æg i reder, som vi gemmer i grøfter og krat.

Hare

GUL ENGMYRE: Du kan se vores tuer som buler på engen. Her lever vi det meste af tiden, og spiser honningdug fra bladlus og rødus, som vi holder som husdyr inde i tuen. Pas godt på os.

Gul Engmyre

Lille blåfugl

LILLE BLÅFUGL: Jeg suger nektar fra blomster med min lange spiralsnabel. Blomsten drysser blomsterstøv på min ryg, som jeg tager med til den næste blomst. Så bliver den bestøvet.

Engkarse

Engkabbeleje

HARE: Jeg er et aftendyr og altid på vagt med mine lange ører. Hvis ræven nærmer sig, springer jeg afsted. Mine poter er beklædt med hår, så jeg hurtigt kan skifte retning. Jeg kan løbe op til 80 km i timen.

MARKMUS: Vi lever på enge, i hegn og på brakmarker. Du kan finde vores gange i græsset. Her løber vi afsted i skjul for alle de rovdyr, som elsker små mus som os.

Markmus

Frø

MARKFIRBEN: Du finder os på heder, klitter og overdrev med tør jord og sand, som solen kan varme op. Vi er vekselvarme og lever flere sammen.

Markfirben

Gå på opdagelse i Bynatur

De kom tilbage til byen.

"Tusind tak for turen," sagde Skov-Alf, Bæk-alf, Hav-alf og Eng-alf. Nu suser vi hjem igen." Og pling var de væk.

"Men Alf, skulle du ikke med dem?" spurgte Mona.

Alf så trist ud: "Jeg elsker skoven, bækken, havet og landet. Men jeg er vist stadig faret vild."

"Kom," sagde William. "Så skal du se vores have. Vi har prøvet at gøre den vild, så dyrene og planterne har lyst til at leve her. Vi har store træer, hvor fuglene og dyrene elsker at være. Se de fuglekasser, dem har jeg bygget."

"Jeg har sået vilde blomster," viste Mona. "Og vores far og mor har gravet en lille dam, så der er ferskvand."

"Vi har bygget en lille bunke af marksten til krybdyr og insekter og andre, som elsker varme," fortalte William.

"Se, her er bunker af grene til alle nedbryderne – og en brændestabel, hvor pindsvinet går i hi."

"Ja, I har lidt af det hele her," sagde Alf stille. og kiggede ned i jorden.

"Kom og bo hos os," sagde William og Mona i munden på hinanden. "Vi har frygteligt brug for en Alf som dig."

"Djingobat!" Alf lyste op. "Altså ja."

GÅ PÅ JAGT EFTER BYENS NATUR

Hvis du kigger dig for, kan du opleve mange vilde dyr og planter i byens natur. De lever i parker og haver med gamle træer, men også i byernes søer, gadekær og havne. Byen er lidt som et klippelandskab med alle de huse af sten – og det tiltrækker også helt særlige arter. Gå på jagt efter byens natur.

KORSEDDERKOP: Jeg spinder mit hjulspind mellem grene. Først spinder jeg kantens støttetråde. Så spinder jeg en stjerne. Til sidst spinder jeg en spiral af klistrede tråde, som fluer klistrer fast i.

○ Mursejler

MURSEJLER: Vi er luftens fugle og klippefugle. Du kan se os suse afsted højt over byens tage, mens vi skrider i sommeraftenen. Vi er skabt til at flyve – og kan sove i luften. Vi bygger rede i revner i byens gamle huse.

Husskade

HUSSKADE: Jeg er klog og bygger min store rede med tag, så andre fugle ikke kan tage mine æg.

VIDSTE DU

At byer, veje, jernbaner og alle de andre mennesketing tilsammen fylder cirka 14 procent af Danmarks areal. Lige så meget som skovene. I fremtidens byer kunne vi skabe meget mere plads til natur, med grønne tage og planter ned ad højhusene. Mange er allerede i gang med vilde haver og guerilla gardening, hvor de sår byblomster.

○ Stær

○ Gråspurv

○ Skovspurv

○ Blåmejse

○ Kålsommerfugl

○ Honningbi

○ Citronsommerfugl

○ Solsort

SOLSORT: Jeg synger smukke sange for at tiltrække en hun og forsvare mit territorium. Jeg bygger min rede i buske og lægger blågrønne æg. Du kan finde skallerne om foråret, når mine æg er klækket.

○ Dompap

○ Løvsanger

○ Muldvarp

○ Musvit

○ Skovdue

MUSVIT: Tidligt om foråret hører du min stemme: Ti-ti fy. Ti-ti fy. Eller Ti-fy. Ti-fy. Jeg er skovens fugl, men elsker også haver med gamle træer. Sæt en fuglekasse op, så synger jeg i din have.

MULDVARP: Jeg er jordboer og næsten blind. Min lille tryne er super følsom og jeg har knivskarp lugtesans og retningsans. Min krop er pølseformet, mine ben er gravefødder, min pels er varm, blød og sort.

VILDE BLOMSTER: Giv os plads i din have – og få liv. Bier, sommerfugle og mange andre insekter lægger deres æg og henter nektar og føde hos os. Lad os stå i haven. Slå ikke alt græsset. Lav steder, hvor du ikke gøder og kalker. Der kan vi gro.

○ Myg

○ Barkbille

○ Snudebille

○ Markmus

PINDSVIN: Jeg bor i skove og i haver, hvis der er 3 ting: Mad: Snegle, regnorm, larver, insekter og frøer. Vand: En underskål med vand, ikke mælk. Skjul: Buske, kvas og en brændestak.

○ Pindsvin

○ Skolppender

○ Brændenælde

○ Bredtæge

○ Salamander

○ Løbebille

○ Snog

○ Markfirben

Gode råd til naturture

PAK RYGSÆKKEN

Her er ideer til de vigtigste ting til en god tur:

- Madpakke, vand og kiks
- Tøj og fodtøj efter vejret
- En lille dolk eller lommekniv
- Lup, syltetøjsglas, en gammel bordkniv til at grave med
- Poser til affald

TØJ EFTER VEJRET

Kig op, inden du går ud. Mærk vejret og tag tøj og sko på, så du ikke bliver kold. Så er alle naturture sjove. Her er fire gode råd:

- 1) Lag på lag: Tag flere lag tøj på. To lag varmer bedre end ét.
- 2) Hold dig tør: Tag en trøje af, hvis du får det varmt – og regntøj på, hvis det regner.
- 3) De små ting, der tæller: Hue, halstørklæde, vanter, gode støvler.
- 4) Bevæg dig: Så kommer varmen indefra.

SJOVE LEGE I NATUREN

- Fangeleg: Den, der er den, tæller til 30 og løber så ud og fanger en af de andre. Tik. Den, der blev fanget, er den og tæller.
- Gemmeleg: Den, der er den, tæller til 50. Alle gemmer sig. Den, der er den, leder til den finder en – eller alle. Den, der bliver fundet først, er den næste gang.
- Skyde til måls: Det er altid sjovt at skyde til måls fx efter en sten.

TÆND BÅL

Det er dejligt at tænde et bål og kigge på flammer. Men ild er ild, så husk kun at tænde bål på bålpladser – og når vejret ikke er for tørt. Sluk dit bål, når du forlader det.

Til et bål skal du bruge:

- Tændstikker, avispapir og tørt brænde, som I kan finde – eller selv tage med
- Kniv, sav, økse eller knækkehænder til at lave små stykker optændingsbrænde.

Tænd først et lille bål af sammenkrøllet avispapir, tynde kviste og tynde stykker tørt træ. Læg så tykkere og tykkere grene på – lidt af gangen. Gløder er gode til bålmad.

SNOBRØD

I kan tage snobrødsdej med hjemmefra. Opløs 25 g gær, 1 tsk. salt og 1 tsk. sukker i 3 dl håndvarmt vand. Rør ca. ½ kg mel i. Ælt dejen grundigt i 5 min. og tag den med i en bøtte med låg eller en plastikpose. Bag jeres snobrød på pinde over glødebål.

HVOR MÅ DU GÅ

I Statens skove må du gå overalt hele døgnet. I private skove må du gå på vej og sti fra klokken 6 til solnedgang. Langs de fleste kyster må vi alle gå. Læs mere om færdsel og adgang på www.naturstyrelsen.dk. Find stier og teltpladser på www.udinaturen.dk.

NATURTOILET

Tit kan man gå lange ture uden at skulle andet end at naturtisse. Men bliver det nødvendigt at lave stort, så grav et hul i jorden med en gren – og dæk det til igen.

VORES NATUR

Kender du vores natur? Altså vores natur her i Danmark?

Den findes overalt. Helt tæt på, som edderkoppen under din seng og blåmejsen i træet udenfor. Eller langt borte som marsvinet dybt i det store hav. Tag hæftet med ud på opdagelse i:

- SKOVEN
- SØ OG Å
- KYST OG HAV
- DET ÅBNE LAND
- BYNATUR

Du kan også gå på opdagelse i hæftet – og blive klogere på vores natur og alt det, du kan lave derude.

God fornøjelse.

NATURSAMLING

Du kan bruge hæftet som samlemappe. Tegn en lille blomst ved de dyr og planter, du har opdaget i naturen.

TAG PÅ TUR

Gå på opdagelse i vores natur. Du kan finde masser af gode ture på www.udinaturen.dk.

HJÆLP NATUREN

Tag hensyn til naturen, når du er på tur. Hils på dem, du møder – og tag dit affald med dig hjem.

